

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΣΙΔ. ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ

Ἡ «*Ποικίλη Στοὰ*» ἀνέμενεν καὶ πάλιν νὰ ἰδῆ κοσμουμένας περιβλέπτως τὰς σελίδας τοῦ παρόντος τόμου δι' ἔργου τοῦ πεφιλημένου καὶ διαπρεποῦς αὐτῆς συνεργάτου, ἐν ᾧ δὲ προσεδόκα ὠραίας ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ τελευταίου ταξειδίου τοῦ ἀείποτε τιμῆσαντος τὴν ἐργασίαν αὐτῆς διὰ τῆς σοφῆς αὐτοῦ καθοδηγίας καὶ συμμετοχῆς, ὁ θάνατος τοῦ ἀφήρησε ἐν Μόντε-Κάρλω, ὅπου διέτριβε ταξειδεύων χάριν τῆς πασχούσης υἱείας του περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους τὴν χρησιμωτάτην ζωὴν του, μακρὰν τῆς πατρίδος του, ἣν ἐλάτρευσε καὶ πεφωτισμένως ὑπηρετήσε πάντοτε, μακρὰν τῶν φιλημάτων τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ οἰκογενείας, ἣς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ διπλῆ συμφορὰ μέτέβαλλε τὴν γαλήνην καὶ εὐδαιμονίαν, τὸν δὲ ἥλιον τῆς εὐτυχίας διεδέχετο τῶν μεγάλων συμφορῶν ἡ πικρία, τοῦ πένθους ἢ δύνη καὶ ἀληθινότητος θλίψις.

Πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ *I. Ἰσιδ. Σκυλίση* ἢ «*Ποικίλη Στοὰ*» ὀφείλει ἰδια δεῖγματα συμπαθείας καὶ τιμῆς. Δυστυχῶς ὁ ἐλάχιστος χρόνος, ὅστις ἀπέμεινε πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ τόμου τούτου, μόλις ἐπέτρεψε τὴν δημοσίευσιν ἐπιτυχισταῖς αὐτοῦ προσωπογραφίας, ὀλιγίστων βιογραφικῶν γραμμῶν καὶ τὴν παράθεσιν τριῶν ἀνεκδότων ὠραίων ποιήσεων τοῦ χαριστάτου ποιητοῦ καὶ ἀπαρμιλλοῦ διὰ τὴν τέχνην τοῦ ὕφους καὶ τὴν γραφικὴν χάριν λογογράφου τῆς πατρίδος ἡμῶν, εὐγενῶς παραχωρηθέντων ὑπὸ τῆς διακεκριμένης οἰκογενείας του.

Κυρίως ἅπας ὁ βίος τοῦ *Ἰωάννου Σκυλίση* ὑπῆρξε σειρά φιλολογικῆς ἐργασίας καὶ πνευματικῆς ἀκαταπονήτου δράσεως, ἀξίας ἰδίας τιμῆς καὶ ἐκτιμήσεως. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς του ἀφωσιώθη ἔνθα ἰδια ἔφεισις τὸν εἶχε προωρίσει. Γεννηθεὶς ἐν Σμύρνῃ τῇ 1819 ἐκ Χίου πατρὸς καὶ Σμυρναίας μητρὸς, μετὰ ἐπιμελῆ παιδείουσιν, ἦν συνεπλήρωσεν ἐν τῇ εὐαγγελικῇ σχολῇ τῆς Σμύρνης, ἐτράπη πρὸς τὴν δημοσιογραφίαν. Ἐν Σμύρνῃ ἐχρημάτισε τὸ πρῶτον συντάκτης τῆς *Μνημοσύνης*, τῆς *Ἀμαλθείας* τοῦ *Ἀργου*. Ἐν ἔτει 1849 ἱδρυσεν τὴν *Ἐφημερίδα* τῆς *Σμύρνης* πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν, ὑπῆρξε δὲ καὶ ὁ ἰδρυτὴς τῆς *Τεργεσταίας Ἡμέρας*. Τὸ 1867 ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους, ἔνθα ἱδρυσεν τὰ *Μύρια Ὅσα*, εἰκονογραφημένον λαμπρὸν Σύγγραμμα, ἐκδοθὲν μέχρι τῶν παραμονῶν τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου.

Ἐξαιρετικῶς ἀνεδείχθη ὁ *I. Σκυλίσης* ὡς μεταφραστῆς. Εἰς τοῦτον ὀφείλομεν τὰς καλλίστας μεταφράσεις ὀνομαστῶν μυθιστορικῶν

καὶ κοινωνικῶν ἔργων τῆς Γαλλικῆς Φιλολογίας. Ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ τῆς μεταφράσεως μυθιστορημάτων ἐπελαμβάνοντο ἄνδρες ἐκ τῶν κορυφαίων ἐν τοῖς Γράμμασιν, οἷος ὁ Σίμος, ὁ Ῥαγκαβῆς, ὁ Ζαλοκώσας, καὶ ἄλλοι. Πρῶτον μεταφραστικὸν ἔργον τοῦ *I. Σκυλλίση* ὑπῆρξεν ὁ «Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνεΐκης» τοῦ Ῥακίνα, καὶ τὰ «Καθ' Ἡρῶ καὶ Λέανδρον» τοῦ Μουσαίου. Ἐν ταύτῳ καὶ τὸ ποίημα τοῦ Λαμκρτίνου ὁ «Θάνατος τοῦ Σωκράτους» μετηνέχθη ὑπ' αὐτοῦ ἐμμέτρως εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Πλήθος μεταφράσεων γαλλικῶν μυθιστοριῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν Ἐφημερίδων τῶν ὁποίων ἦτο ἰδρυτῆς ἢ συντάκτης. Αἱ ὀνομαστότεραι ἐξ αὐτῶν εἶνεθ' τῶν «Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων» τοῦ Σύη, ἡ δημοτικωτάτη καὶ πλείστας ἐκδόσεις ἀριθμοῦσα τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Βίκτωρος Οὐγγώ, ἡ τοῦ «Δὼν Κιχώτου» τοῦ Κερβάντη, καὶ αἱ ἐλεύθεραι παραφράσεις τριῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου ἕμμετροι τοῦ «Ταρτούφου» καὶ «Μισανθρώπου», ἐν πεζῷ δὲ λόγῳ τοῦ «Φιλαργύρου».

*
*
*

Μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ *I. Σκυλλίση* συνδέεται πολλαχῶς ἡ ἱστορία τῆς φιλολογίας καὶ δημοσιογραφίας παρ' ἡμῖν. Ἄτυχῶς δὲν εἶναι ποσῶς εὐκολον, ὅσῳ καὶ ἂν παρατρέξῃ τις ἐπιφανῆ γεγονότα, ἵνα δι' ὀλιγίστων γραμμῶν ἐκφρασθῶσιν οἱ χαρακτηριστῆρες τοσοῦτον ποικίλου πνεύματος. Ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸν κάλαμον τοῦ συγγραφέως, μέχρι δὲ τῶν ὑστάτων ἡμερῶν αὐτοῦ παρέμεινε συγγραφέων ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ, ἀναμιγνύμενος εἰς ἅπαντα τὰ ἀναφυόμενα ζητήματα, πολιτικά, φιλολογικά, γλωσσολογικά, κοινωνικά, παρέχων εἰς τ' ἄρθρα τοῦ ἴδιον ὅλως τύπον μεταξὺ τῶν πεζογράφων καὶ στιχογράφων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ὁ *Σκυλλίσης* ἐκτὸς ἀπείρων ἄρθρων, μελετῶν, διατριβῶν καὶ ποιημάτων κατέλιπε μακρὸν ἀνέκδοτον σπουδαιότατον πόνημα ἐπιγραφόμενον «Ἡμέραι Παθῶν καὶ Ἀναστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους».

*
*
*

Προχείρως νῦν πλέκοντες δι' ἄδρανῶν δακτύλων στέφανον ἐμπρέποντα εἰς τὸ εὐγενές μέτωπον τοῦ αἰμύλου λογίου γέροντος, ῥίπτομεν ὀλίγα ἄνθη, ὡχρὰ καὶ μεμαραμένα ὡς ἔτυχον, ἅτινα πάντοτε ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δεχθῇ ἐπιεικῶς ἡ σκιά του, διακρίνουσα ἐπ' αὐτῶν στίλβοντας ὡς ἀδάμαντας, τὰ δάκρυα ἡμῶν.

Εἰς τὰς μελλούσας γενεάς ὁ *I. Σκυλλίσης* κατέλιπεν ἀθάνατα μνημεῖα διανοίας καὶ καρδίας φλογεῶς. Βίος, ἐν τῷ ὁποίῳ μεγάλαι ἀνα-

μνήσεις, καὶ πλήθουσα πνευματικὴ ζωὴ ἐνυπάρχει, δὲν λησμονεῖται εὐκόλως. Πόσοι τάχα ἐκ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων δύνανται νὰ καυχηθῶσιν, ὅτι ὑπηρετήσαν τὴν πατρίδα των καὶ ὑπὲρ τῶν γραμμάτων αὐτῆς τοσοῦτον ἠγωνίσθησαν;

Οἱ Ἕλληνες πάντοτε θὰ τηρῶσιν εὐλαβῆ τὴν μνήμην τοῦ Ἰ. Σκυλίτση καὶ ζωηρότερον ἐν τῇ ἀναμνήσει τοῦ ὀνόματός του θὰ ἐκφράζωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸν τόσον ἐπιφανῶς συνδέσαντα αὐτὸ μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν γραμμάτων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, οἱ λόγιοι θὰ ἐνθυμῶνται τὸν ποιητὴν τοσοῦτων ὠραίων γλαφυρῶν καὶ χαριέντων καλλιτεχνημάτων καὶ μοναδικῶν μεταφραστῶν τῶν λαμπροτέρων ἔργων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, ἡ δὲ νεότης εὐλογοῦσα τὴν μνήμην τοῦ μετριοφρονεστέρου τῶν ἐργατῶν τῆς Ἑθνικῆς δόξης δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὸν μετὰ παραδειγματικῆς στοργῆς καὶ ἀπλάστου γλυκύτητος ὑπηρετήσαντα τὴν πνευματικὴν αὐτῆς πρόοδον, διαθέσαντα δὲ τὰ φῶτα καὶ τὴν πείραν τοῦ γήρατος εἰς χειραγώγησιν τῶν νεωτέρων.

ΑΝΕΥ ΣΟΥ ΟΥΔΑΜΟΥ

Ἐὰν εἰς τὸν παράδεισον νὰ ἔμβω εὐτυχοῦσα
 Κ' ἐκεῖ δὲν σ' ἀπαντοῦσα,
 Ἀνάγκη τῆς ψυχῆς,

Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν ἄγγελον, ὅστις θὰ μὲ ὠδήγει,
 Θὰ ἔλεγα νὰ φύγῃ!
 Θὰ ἤμην δυστυχῆς.

Ὅπισω θὰ ἐπέστρεφα μὲ τοὺς ἐκδιωγμένους,
 Ἀπὸ τοὺς ἐρχομένους
 Πολλοὺς νὰ ἐρωτῶ,

Καὶ φῶς μου, θὰ κατέστηνα θρηνώδεις τοὺς αἰθέρας,
 Εἰς ὅλους τοὺς ἀστέρας
 Νὰ σὲ ἀναζητῶ.

Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΟΝ

Ἐνα βράδῳ σ' ἐνθυμοῦμαι,
 Ἄ, τί βράδ' ἦτον ἐκεῖνο!
 Στεναγμὸν βαθὺν ἀφίνω
 Ὅταν τὸ ἀναπολῶ.